

Marzena Rachwalska

Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu

marzenarachwalska@wp.pl

ORCID: 0000-0001-9557-8080

Recenzja: bp Andrzej Siemieniewski, ks. Mirosław Kiwka, *Na fundamencie apostołów i proroków, Przebudzenie biblijnego Kościoła*

Wrocław: Wydawnictwo Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu
2018, ss. 151.

Druga Modlitwa Eucharystyczna o Tajemnicy Pojednania zawiera słowa „Duch, który umacnia miłość”, wprowadzające nas w obecnie trwający Rok Duszpasterski: *Jesteśmy napełnieni Duchem Świętym* (Dz 2, 4). Celem i zadaniem jest odkrycie Osoby Ducha Świętego oraz otwarcie się na Jego działanie. Wychodząc naprzeciw współczesnemu przebudzeniu charyzmatycznemu w Kościele, prezentowana publikacja jest bardzo cenną odpowiedzią, nadającą właściwy kierunek zaistniałym potrzebom powrotu do korzeni chrześcijaństwa. Odpowiednie rozumienie i praktykowanie duchowości biblijnej jest potrzebne do realizacji powszechnego powołania do świętości. Jako pierwsze zadanie i obowiązek życia chrześcijańskiego Słowo Boże należy słuchać i być posłusznym Słowu. Następnie być uczniem Słowa Bożego, który staje się żywym świadectwem o Zmartwychwstałym Jezusie Chrystusie. Pożytecznym i mocnym fundamentem są apostołowie i prorocy Nowego Testamentu, których doświadczenie i nauczanie jest prawdziwym świadectwem nadającym właściwe ukierunkowanie.

Omawiana pozycja naukowa składa się z dwóch części. Pierwsza: *Nowotestamentalny Kościół na fundamencie apostołów i proroków* wprowadza nas w hierarchiczne spojrzenie na Kościół oraz na pięcioraką posługę (Ef 4, 11-12). Zapoznaje z pojęciem kościelnego dualizmu korpuskularno-falowego. Autorzy omawiają bardzo skrupulatnie *Biblijne wzorce* (rozdz. 1), *Posługi hierarchiczne i posługi charyzmatyczne* (rozdz. 2), *Ruchy eklezjalne w Nowym Testamencie?*

(rozdz. 3). Szczególnie ważne jest omówienie posługi Apostoła, ustanowionej bezpośrednio przez Jezusa. Istotnym tematem są również fałszywi apostołowie, głoszący fałszywą naukę, która przynosi fałszywe owoce. Dalsze badania naukowe prezentowanej książki to prorocy Kościoła. Następnie opisane są przestrogi przed pseudoprorokami, którzy również mogą być skuteczni. Jednak takich proroków należy się wystrzegać. Kim są ewangelisci w początkach działalności Kościoła? Za przykład posłuży Filip diakon, Szaweł – nowo nawrócony, Apollos, Tymoteusz. I podobnie jak w przypadku fałszywych apostołów i proroków, istnieją fałszywi ewangelizatorzy. Dalej znajdziemy odpowiedź, kim są prawdziwi i fałszywi pasterze, a kim nowotestamentowi nauczyciele i pseudonauczyciele?

Druga część: *Papieskie nauczanie: Kościół wznoszony na fundamencie apostołów i proroków* przybliży niektóre wątki nauczania kard. Ratzingera i Jana Pawła II. W pierwotnym Kościele, opisanym w *Dziejach Apostolskich*, jak pisze autor duchowy – fenomen zasługujący na nazwę „ruchu samarytańskiego”, „ruchu antiocheńskiego”, a może nawet „antiocheńskiej nowej fali”. Bardzo ważne, na co zwracają uwagę Autorzy prezentowanej publikacji, jest *Dwadzieścia Wieków Historii: Ruch Odnowy według Kard. Josepha Ratzingera*, a zatem *Ciągłość Kościoła i zmienność ruchów* (rozdz. 4). Omówiona została konferencja J. Ratzingera, ówczesnego prefekta Kongregacji Nauki Wiary, wygłoszona 27 maja 1998 r. podczas spotkania ruchów eklesjalnych w Rzymie. Następnie symboliczne, a zarazem rozjaśniające temat porównanie historyczne katolickiej duchowości: „Tkanina historii Kościoła” składa się z dwóch rodzajów nici: jedne będą niezmiennie od początków historii Kościoła aż do dziś, drugie – są zmienne i ciągle nowe. Te pierwsze to niezmienna i przewidywalna struktura kościelnej wspólnoty, sakramentów i Pisma Świętego (*semper idem*). Te drugie są nieprzewidywalne i zaskakujące, zgodnie z zasadą: „Duch tchnie, kędy chce (*Spiritus flat ubi vult*)” (s. 85). W omawianej pozycji dziejowe tchnienia Ducha Świętego kard. Ratzinger nazywa „falami”: pierwsza fala – misje (wczesne średniowiecze), druga fala – średniowieczna reforma monastyczna z Cluny, trzecia fala – przykład św. Franciszka z Asyżu, czwarta fala – jezuita, piąta fala – ruchy XIX w. Autorzy wskazują w nauczaniu kard. Ratzingera na potrzebę rozszerzenia pojęcia sukcesji apostoelskiej, a w Kościele muszą być zawsze posługi i posłannictwa dla głoszenia Ewangelii. Ze względu na rozszerzanie się misji do nowych miejsc, środowisk i kultur potrzeba nieustannej weryfikacji. J. Ratzinger rozróżnia w swoim tekście: ruch, prąd, inicjatywę i omawia ich założenia.

Jan Paweł II: Prawdziwa wiosna Kościoła (cz. 2, rozdz. 5) dotyczy tematu, jakim jest między innymi konieczna nowość. „Tą nowością są współczesne ruchy kościelne. Jeśli pomyślimy w tej chwili o Ruchu Światło-Życie, Drodze Neokatechumenalnej, ruchu Comunion e Liberazione, Odnowie w Duchu Świętym – to trafimy w samo sedno. To właśnie miał na myśli Jan Paweł II” (s. 93). Autorzy omawiają współczesne ruchy jako przyszłość Nowej Ewangelizacji i jak pisze Jan Paweł II, „Ruchy te są jednym z najważniejszych owoców wiosny Kościoła,

którą zapowiadał już Sobór Watykański II” (s. 99). W liście *Novo Millennio Ineunte* (2001) pisze: „Komunia powinna być wyraźnie widoczna w relacjach między biskupami, kapłanami i diakonami, między duszpasterzami a całym Ludem Bożym, między duchowieństwem i zakonnikami, między stowarzyszeniami i ruchami kościelnymi” (s. 100).

W części trzeciej: *Budowa duchowego domu* (1 P 2, 5), prezentowane są tematy związane ze sposobami zrzeszonego uczestnictwa świeckich w życiu Kościoła, takich jak: stowarzyszenia, grupy, wspólnoty, ruchy. Każdy chrześcijanin może znaleźć swoje miejsce w Kościele, „Różne są dary łaski” (1 Kor 12, 4), a co za tym idzie, przykładem integrowania tych grup są cykliczne zgromadzenia Światowych Dni Młodzieży, a na poziomie ekumenicznym – spotkania w Taizé. Wspólnym odniesieniem tych spotkań zawsze jest jedność. Zagadnienia te podejmuje zwłaszcza rozdział *Ruchy eklesjalne – oczywisty znak czasu* (cz. 3, rodz. 7). Istotnym dawcą darów i Tym, Który odgrywa kluczową rolę w charyzmatycznym rozwoju Kościoła i jego misji głoszenia Ewangelii jest Duch Święty, nazywany również „duszą Kościoła”. Jego obdarowanie wobec członków ma na celu odnowę Kościoła, służbę człowiekowi i odpowiedzialność za wierność Nauczaniu i Tradycji. Treści te zaakcentowane są w rozdziale zatytułowanym *Sakrament i charyzmat jako drogi Ducha Świętego* (cz. 3, rodz. 8). *Globalna pentekostalizacja chrześcijaństwa?* (cz. 3, rodz. 9) dotyka problemu dynamicznego i ogólnoswiatowego procesu przekształceń w obrębie chrześcijańskich Kościołów i związków wyznaniowych. Całość prezentowanej trzeciej części jest bardzo bogata we współczesne analizy postępującego świata. Zawiera aktualne dane dotyczące Kościoła XXI stulecia w kontekście narastającej sekularyzacji, postępującej globalizacji oraz tłumaczy, kim są chrześcijanie pentekostalni, a kim są *evangelicos* i jakie jest ich usytuowanie w świecie.

Prezentowana publikacja naukowa jest niezwykle cennym źródłem wiedzy, a zarazem odpowiedzią na charyzmatyczne przebudzenie w Kościele, które ściśle łączy się z zachowaniem biblijnych proporcji dotyczących posługi charyzmatycznej w pierwotnym i współczesnym Kościele. W częściach pierwszej i drugiej zostało opisane nauczanie Biblii i Tradycji Kościoła jako fundament i pierwowzór. Szczególnie analizowanym cytatem jest: „On ustanowił jednych apostołami, innych prorokami, innych ewangelistami, innych pasterzami, innych nauczycielami dla przysposobienia świętych do wykonywania posługi, celem budowania Ciała Chrystusowego” (Ef 4, 11-12). Trzecia część prezentuje odpowiedź skierowaną do adresatów publikacji, którymi są różne stany w Kościele katolickim. Należy stwierdzić, iż publikacja – przygotowana przez Autorów w sposób niezwykle kompetentny i konkretny – jest podręcznikiem życia budowniczych Kościoła niezbędnym dla duszpasterzy, liderów, animatorów oraz każdego zaangażowanego i gorliwego katolika (por. s. 105). Można powiedzieć, że w tej cennej książce opracowana została gruntowna, uporządkowana i niezbędna wiedza oparta na „Fundamencie apostołów i proroków”.